

Qəhrəman müəllimin söz borcu

Mirağa Cəfərquliyev,
hüquq elmləri doktoru,
professor, 3-cü dərəcəli
dövlər ədliyyə müşaviri

Müəllifin "Özümdən özümə hədiyyəm" adlı kitabını oxuduqdan sonra belə qənaətə gəldim ki, bu kitabı oxumağa dəyər

İxtisasım, maraq dairəm hüquq elmi olsa da, bir hüquqçu alim kimi Azərbaycan ədəbiyyatından, nəsr və poeziyadan özümü ayrı hesab edə bilmirəm. Kütləvi olaraq oxunan və oxucuların rəğbətini qazanan sənətkarlar bu gün də böyük ehtimalla xatırlanır. Vətəni mülkünə, Vətənə canı-dildən bağlı olan, onun yolunda hər bir fədakarlığa hazır olan, onun şərəfini ucaldan insanlar həmişə qələm sahiblərinin diqqət mərkəzində olublar. Onları yaradıcılığa səsləyən də Vətən anlayışının dərk edilməsi, Vətənə təmənnasız məhəbbət, yurda sədaqətdir, desəm yanılmaram.

Öz varlığı ilə vətənin keşiyini çəkən, Vətəni yaradıcılığının qalası hesab edən, Vətənə məhəbbət hissi vulkanik eşq kimi püskürən publisist-şair

dostun Qəhrəman Əliyev ömrünün müdrik bir çağında, ədəbi-bədii yaradıcılığının zirvəsindədir. Mən onun yenice nəfis tərtibatla çapdan çıxmış "Özümdən özümə hədiyyəm" adlı kitabını (redaktoru yazıçı-publisist İdris Şükürlüdür) oxuduqdan sonra bu qənaətə gəldim. Düşündüm ki, yaşının 75-ci ilində kimdənə mükafat, hədiyyə almaq təmənnasında, fikrində deyil. O, sadəcə, yazdığı əsərləri, şeirləri, rübailəri, bayatıları illərdən özüne qalan halal hədiyyə hesab etməklə bu məsələyə nöqtə qoyub. Müdriksinə düşünülüşdür, elə deyilmi?

Vətən, yurd, torpaq məhəbbəti qələm sahiblərinin əbədi mövzudur. Nə qədər deyilsə, tərənnüm edilsə də bitib-tükənmir. Qəhrəman Əliyevin kitabında yer almış rübailərin, bayatıların əsas lertmotivini Xeyirin Şər üzərində qələbəsi, insanın torpaq və yurd məhəbbəti, tamahkarlığın, xəyanətin, haqsızlığın pislənməsi, mənəvi dəyərlərin, saf, təmiz məhəbbətin ucaltması, xeyirxahlıq təşkil edir. Şair yazır ki, ömrünü boş-bekar yerə xərcləmə, hər anın qədrini bil, nə üçün yaşamağın fərqi var:

**Ömrünü xərcləmə boş-bekar yerə,
Hətta saniyəni vermə sən yelə.
Yaşa elin üçün, Vətənin üçün,
Ən axırda yaşa özüne görə.**

Bu rübaidə ömrün hər anının qədrini bilməklə yanaşı, el

üçün, Vətən üçün yaşamağın önəmli olduğuna diqqəti çəkir. Bundan sonra isə "özünə görə yaşa" deyir. Əsl yaşamaq da budur!

Qəhrəman Əliyevin çap etdirdiyi əvvəlki kitablarında vətənpərvərlik ruhunda yazdığı "Qarabağ bayatıları" silsiləli şeirləri, adını qeyd elədiyimiz topludakı bayatıları üslub və ifadə tərzinə görə daha orijinal və tutumludur. Bu bayatılarda düşməne nifrət daha güclü, qələbəmizə inam daha inandırıcıdır.

Qarabağa həsr olunmuş bayatılardan bir neçə nümunəyə diqqət yetirsək bunu aydın görə bilərik:

**Əzizinəm, Vətənim,
Son mənzilim, məskənim.
Uğrunda şəhid olum,
Bayraq olsun kəfənim.**

**Üzləri ağ şəhidlər,
Qəlbləri dağ şəhidlər,
Vətən üçün, xalq üçün,
Həmişə sağ şəhidlər.**

**Əzizinəm, mərd yeri,
Mərd addımla, mərd yeri.
Düşməndən torparları,
Alacaq mərdlər geri.**

Zənnimcə şərhe ehtiyac yoxdur. Hər bir fikir yerində və sərrast ifadə edilmişdir. Belə ədəbi parçalar həm də şairin üsyankar səsi, Vətənin gənc müdafiəçilərinə mesajdır...

Qəhrəman Məhərrəm öglü dünyanın əsrarəngiz gözəllik-

ləri, füsunkar təbiəti ilə heyran edən və nadir fauna və flora malik Lerik rayonunda yaşayır və yaradır.

Şair bu yerlərin hər qarışına - dağına, daşına, meşəsinə, şələləsinə, gülünə-çiçəyinə, loğman bulaqlarına, dərman havasına, insanı yaşadan bərəkətli torpaqlarına yaxşı bələddir.

Bilir ki, hələ neçə əsr əvvəl bu yerlərin təbiəti, dərman bitkiləri, heyvanat aləmi xarici ölkələrin səyyahlarının, loğman və etnoqrafların, təbiblərin, alimlərin diqqətini cəlb etmişdir.

Qəhrəmanın həmişə ünsiyətdə olduğu ünikal təbiətin nadir inciləri onun üçün tək cəhət mənbəyi deyil, həm də sifarişi İlahidən gələn mövzulardır. Məhz şair də Allahdan bəxş olunan təbiətə laqeyd qala bilmir. O, ətraf mühiti seyr elədikcə onu çuğlayan hissələrə biganə qalmır, narahatçılıq keçirir, bu zaman qələm və kağız, bir də ilhamı onun köməyinə gəlir:

**Təbiətin nəbzini tutmağı bacar,
Bacarsan o sənə könlünü açar.
Təbiət anadır, sev təbiəti,
Sevməsən olarsan bəlaya düşər.**

**Təbiət loğmandır, təbiblik edir,
Bütün canlılara həkimlik edir.
Ona yer ayıraq ürəyimizdə,
Hər işdə o bizə köməklik edir.**

Qəhrəman rübailərində əzeli və əbədi mənzilimiz, son

dayanacağımız, ruzi-bərəkət təknəmiz olan torpağa şair gözü ilə baxır, ona laqeydliyə dözmür, qara torpağın üz ağartmasına qeyd edir, bütün varlığını ona bağlı olmağa, torpağa dönəcəyimizə diqqət çəkir:

**Gələn bu dünyada çalışdı, getdi,
Mənzili yeddicə qarışdı getdi.
Yastığı torpaqdan balışdı, getdi,
Torpağa öyrəşdi, alışdı, getdi.**

**Üzü ağardandır qapqara torpaq,
Torpaq bizə dayaq, biz ona qonaq.
Ondan gen düşünlər saralar, solar,
Budaqdan tez qopar saralmış yarpaq.**

Yaxud:

**Torpağa bağlıdır bütün kökümüz,
O sayılır əzəlimiz, əslimiz.
Torpaq Ana, torpaq Vətən, torpaq biz,
Torpağa bağlıdır bütün nəslimiz.**

İstedadlı qələm ustası, uzaqdan görünən ziyalı, alovlu vətəndaş, hörmət nüfuz sahibi Qəhrəman Əliyevin bədii yaradıcılığını geniş və olduğu kimi təhlil etmək, əlbəttə, ədəbiyyatşünasların, tənqidçilərin vəzifəsidir. O, bədii təsvir və ifadə vasitələrindən, poetik ümumiləşdirmədən istifadə etməyi bacarır, mövzuların bədii həllinə nail olur, Xeyirin Şər üzərində qələbə çalacağına inamını misralarda, şeirlərində ifadə etməklə söz borcunu yerinə yetirir.

Kaş hamı belə düşünəydi...